

УДК 342.9:35.07

[https://doi.org/10.52058/2786-5274-2026-2\(54\)-3062-3075](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2026-2(54)-3062-3075)

Воронятніков Олександр Олександрович доктор юридичних наук, професор, професор кафедри публічного та міжнародного права, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, м. Київ, <https://orcid.org/0000-0002-3761-698X>

Васечко Володимир Олександрович доктор філософії (галузь знань 08 «Право»), головний інспектор Департаменту кіберполіції Національної поліції України, м. Київ, <https://orcid.org/0009-0006-4774-800X>

ТРАНСФОРМАЦІЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ІТ-ПІДРОЗДІЛІВ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ В ПРОЦЕСІ ЦИФРОВОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

Анотація. Статтю присвячено комплексному адміністративно-правовому аналізу трансформації правового статусу структурних підрозділів з питань інформаційних технологій (цифровізації) в органах публічної влади України в умовах повоєнного відновлення держави. Обґрунтовано, що сучасні процеси відбудови, які здійснюються з активним використанням цифрових інструментів та інформаційно-аналітичних систем, зумовлюють докорінну зміну ролі ІТ-підрозділів, що виходить за межі традиційного сприйняття їх як допоміжних або сервісних структур.

У статті доведено, що чинна нормативна база, зокрема типові положення про структурні підрозділи, не повною мірою відповідає сучасним викликам реалізації масштабних цифрових проєктів відновлення, таких як екосистема DREAM (Digital Restoration Ecosystem for Accountable Management). Акцентовано увагу на необхідності переосмислення адміністративно-правового статусу ІТ-підрозділів шляхом переходу від моделі «технічного забезпечення» до моделі «стратегічного цифрового управління», що охоплює управління даними, контроль їх цілісності, забезпечення кібербезпеки та координацію міжвідомчої цифрової взаємодії.

На основі аналізу доктринальних підходів до визначення елементів адміністративно-правового статусу (цільового, компетенційного та організаційно-структурного блоків) обґрунтовано необхідність їх перегляду з урахуванням специфіки цифрового відновлення України. Особливу увагу приділено ролі інституту заступників керівників органів влади з питань цифрового розвитку (CDTO) як ключових агентів інституційної трансформації та координаторів цифрових змін. Окремо досліджено вплив воєнного стану на зміст повноважень ІТ-підрозділів, зокрема у сфері захисту державних реєстрів, управління доступом

до інформаційних ресурсів та адміністрування процедур, що мають юридично значущі наслідки у процесі відбудови. Доведено, що в умовах євроінтеграції адміністративно-правовий статус IT-підрозділів має бути гармонізований з вимогами права Європейського Союзу (GDPR, eIDAS, Interoperable Europe Act), що зумовлює запровадження функцій внутрішнього цифрового аудиту та комплаєнсу.

Наукова новизна дослідження полягає у визначенні цифрового відновлення України як особливого адміністративно-правового режиму здійснення публічної влади, в межах якого IT-підрозділи виступають ключовими центрами управління змінами та гарантіями прозорості й підзвітності відбудовчих процесів.

Ключові слова: правове регулювання, адміністративно-правовий статус, публічна влада, публічне управління, державна політика, цифровізація, кіберзахист, кібербезпека, інформаційні системи, євроінтеграція.

Voroniatnikov Oleksandr Doctor of Science of Law, Professor, Professor of the Department of Public and International Law, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman, Kyiv, <https://orcid.org/0000-0002-3761-698X>

Vasechko Volodymyr Doctor of Philosophy in Law, Chief Inspector, Cyberpolice Department of the National Police of Ukraine, Kyiv, <https://orcid.org/0009-0006-4774-800X>

TRANSFORMATION OF THE ADMINISTRATIVE AND LEGAL STATUS OF IT UNITS OF PUBLIC AUTHORITIES IN THE PROCESS OF UKRAINE'S DIGITAL RECOVERY

Abstract. The article is devoted to a comprehensive administrative and legal analysis of the transformation of the legal status of structural units responsible for information technologies (digitalisation) within public authorities of Ukraine in the context of the country's post-war recovery. It is substantiated that contemporary reconstruction processes, which are increasingly implemented through digital tools and integrated information and analytical systems, necessitate a fundamental rethinking of the role of IT units, extending far beyond their traditional perception as auxiliary or technical support structures.

The study demonstrates that the existing regulatory framework, including standard regulations governing the activities of structural units, does not fully correspond to the current challenges associated with the implementation of large-scale digital recovery projects, such as the DREAM ecosystem (Digital Restoration Ecosystem for Accountable Management). Emphasis is placed on the need to transform the administrative and legal status of IT units by shifting from a “technical support” model to a model of “strategic digital governance”, encompassing data management,

control over data integrity, cybersecurity, and coordination of interagency digital interaction.

Based on an analysis of doctrinal approaches to the elements of administrative and legal status, namely the functional, competency-based, and organisational-structural components, the necessity of their revision in light of Ukraine's digital recovery is substantiated. Particular attention is paid to the role of deputy heads of public authorities for digital development (Chief Digital Transformation Officers, CDTOs) as key agents of institutional transformation and coordinators of digital change.

The article also examines the impact of martial law on the scope of powers exercised by IT units, especially in the areas of protecting state registers, managing access to information resources, and administering procedures that produce legally significant consequences in the recovery process. It is argued that, within the framework of European integration, the administrative and legal status of IT units must be harmonised with EU legal standards (GDPR, eIDAS, Interoperable Europe Act), which objectively necessitates the introduction of internal digital audit and compliance functions.

The scientific novelty of the study lies in conceptualising Ukraine's digital recovery as a specific administrative and legal regime of exercising public authority, within which IT units act as key centres of change management and as guarantors of transparency and accountability in reconstruction processes.

Keywords: legal regulation, administrative and legal status, public authority, public administration, state policy, digitalization, cyber protection, cybersecurity, information systems, European integration.

Постановка проблеми.

Процеси повоєнного відновлення України, що здійснюються в умовах триваючої збройної агресії, масштабних руйнувань критичної інфраструктури та обмежених фінансових ресурсів, об'єктивно потребують не лише концентрації матеріальних і міжнародних донорських коштів, а й глибокої трансформації інституційних механізмів публічного управління.

У цих умовах цифровізація перестає бути допоміжним інструментом модернізації управлінських процесів і набуває характеру системоутворюючого чинника відбудови, що забезпечує прозорість, підзвітність та керованість відновлювальних заходів.

Особливого значення в цьому контексті набуває діяльність структурних підрозділів органів публічної влади, відповідальних за інформаційні технології, цифрові трансформації та цифровий розвиток. Тривалий час їх адміністративно-правовий статус формувався виходячи з уявлення про ІТ-підрозділи як про внутрішні сервісні одиниці, основною функцією яких було технічне обслуговування комп'ютерної техніки, локальних мереж та програмного забезпечення.

Такий підхід був характерним для етапу становлення електронного урядування, однак у сучасних умовах він дедалі більше вступає в суперечність із реальними управлінськими потребами держави.

Запровадження масштабних цифрових екосистем у сфері відновлення, зокрема Єдиної цифрової інтегрованої інформаційно-аналітичної системи управління процесом відбудови (платформи DREAM), актуалізує питання докорінного перегляду ролі IT-підрозділів у системі публічної влади. Вони фактично залучаються до реалізації владних управлінських функцій, пов'язаних із верифікацією даних, адмініструванням юридично значущих процедур, забезпеченням цілісності інформації про об'єкти відбудови, а також координацією міжвідомчої та міжрівневої цифрової взаємодії.

Разом із тим чинна нормативна база, включаючи типові положення про структурні підрозділи з питань інформаційних технологій, у більшості випадків не відображає цієї трансформації. Адміністративно-правовий статус IT-підрозділів залишається фрагментарним і орієнтованим переважно на технічні функції, що не відповідає ані масштабам цифрових викликів воєнного часу, ані завданням післявоєнної відбудови.

Унаслідок цього виникає розрив між фактичним навантаженням, яке покладається на IT-фахівців у процесі цифрового відновлення, та обсягом їхніх юридично закріплених повноважень і відповідальності.

Додатковим чинником загострення проблеми є євроінтеграційний вектор розвитку України. Виконання зобов'язань щодо імплементації цифрових стандартів Європейського Союзу (GDPR, eIDAS, Interoperable Europe Act) об'єктивно потребує наявності в органах публічної влади інституційно спроможних суб'єктів, здатних забезпечувати відповідність національних цифрових рішень вимогам інтероперабельності, захисту даних та транскордонної взаємодії. За відсутності чітко визначеного та оновленого адміністративно-правового статусу IT-підрозділів реалізація цих завдань набуває ситуативного та фрагментарного характеру.

Таким чином, постає науково та практично значуща проблема невідповідності між сучасною роллю IT-підрозділів у процесі цифрового відновлення України та їх формально закріпленим адміністративно-правовим статусом. Її вирішення потребує комплексного доктринального осмислення, перегляду підходів до визначення елементів статусу цих підрозділів і вироблення концептуальних пропозицій щодо вдосконалення нормативно-правового регулювання їх діяльності як ключових суб'єктів управління цифровими трансформаціями.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблематика адміністративно-правового статусу суб'єктів публічної влади неодноразово ставала предметом наукових досліджень вітчизняних учених-адміністративістів. Зокрема, у працях В. Авер'янова, Ю. Битяка, Т. Коломоєць, О. Кузьменко, В. Чорної та інших сформульовано доктринальні підходи до визначення сутності та структури адміністративно-правового

статусу, розкрито його елементний склад, а також обґрунтовано залежність змісту статусу від функцій і завдань суб'єктів публічного управління.

Окремі аспекти правового регулювання інформаційних відносин, цифровізації діяльності органів державної влади та забезпечення кібербезпеки досліджувалися у працях В. Фурашева, К. Белякова, О. Баранова та інших учених. У цих роботах інформаційні технології розглядаються переважно як об'єкт адміністративно-правового регулювання або як інструмент оптимізації управлінських процесів, без належної уваги до трансформації правового статусу внутрішніх ІТ-підрозділів органів публічної влади.

Водночас комплексні дослідження, присвячені трансформації адміністративно-правового статусу ІТ-підрозділів в умовах воєнного стану та повоєнного цифрового відновлення України, у сучасній науковій літературі практично відсутні. Недостатньо висвітленими залишаються питання зміни їх функціонального призначення, розширення управлінських та контрольних повноважень, а також ролі цих підрозділів у реалізації масштабних цифрових проєктів відбудови. Зазначене зумовлює актуальність і наукову новизну даного дослідження.

Мета статті.

Метою статті є наукове обґрунтування необхідності трансформації адміністративно-правового статусу ІТ-підрозділів органів публічної влади в умовах цифрового відновлення України, а також визначення ключових напрямів оновлення їх функціонального, компетенційного та організаційного наповнення.

Для досягнення поставленої мети у роботі здійснюється аналіз чинної нормативно-правової бази та доктринальних підходів до розуміння адміністративно-правового статусу, досліджується вплив воєнного стану й євроінтеграційних процесів на зміст повноважень ІТ-підрозділів, а також формулюються концептуальні пропозиції щодо вдосконалення правового регулювання їх діяльності як стратегічних суб'єктів управління цифровими процесами відбудови.

Виклад основного матеріалу.

Для комплексного дослідження трансформаційних процесів, що відбуваються у сфері цифрового розвитку органів публічної влади, першочергового значення набуває з'ясування змісту та структурних елементів категорії «адміністративно-правовий статус». Саме через цю категорію в адміністративно-правовій науці визначається місце відповідного суб'єкта у системі публічного управління, обсяг його прав та обов'язків, характер повноважень і межі відповідальності.

У вітчизняній адміністративно-правовій доктрині адміністративно-правовий статус традиційно розглядається як складне, багаторівневе правове утворення, що має динамічний характер та змінюється залежно від цілей і завдань державної політики. Так, В. Авер'янов обґрунтовував положення про те, що адміністративно-правовий статус суб'єкта не є сталою конструкцією, а

формується відповідно до функціонального призначення органу чи підрозділу в системі виконавчої влади та конкретних управлінських потреб держави. У цьому сенсі статус виступає не лише юридичною характеристикою, а й інструментом реалізації публічної влади [1].

Розвиваючи зазначений підхід, Ю. Битяк та Т. Коломосьць у своїх працях пропонують структурно-функціональну модель адміністративно-правового статусу, у межах якої виокремлюються три базові блоки: цільовий, компетенційний та організаційно-структурний. Цільовий блок охоплює завдання, функції та мету діяльності суб'єкта; компетенційний – сукупність адміністративних прав і обов'язків; організаційно-структурний – місце підрозділу в системі органу, порядок підпорядкування, взаємодії та відповідальності. Саме така модель дозволяє комплексно оцінити реальний адміністративно-правовий потенціал суб'єкта [2, 3].

Застосування зазначених доктринальних підходів до аналізу ІТ-підрозділів органів публічної влади дозволяє виявити суттєву диспропорцію між формально закріпленим статусом цих структур та фактичним обсягом функцій, які вони виконують у сучасних умовах. Переважна більшість чинних типових положень про структурні підрозділи з питань інформаційних технологій сформувалася у період, коли цифровізація розглядалася виключно як допоміжний інструмент внутрішньоорганізаційного забезпечення діяльності органу влади. Унаслідок цього цільовий блок статусу таких підрозділів зводився до технічного супроводу інформаційних систем, адміністрування мереж та обслуговування апаратно-програмних засобів.

Водночас у працях О. Кузьменко та В. Чорної акцентується увага на тому, що в умовах розвитку інформаційного суспільства та цифрової держави інформаційні процеси перестають бути допоміжними й набувають самостійного публічно-правового значення. Це означає, що суб'єкти, які забезпечують функціонування таких процесів, фактично залучаються до реалізації владних управлінських повноважень. Відтак їх адміністративно-правовий статус потребує адекватного перегляду та розширення [4].

Особливої актуальності це набуває в контексті повоєнного відновлення України, коли цифрові інструменти стають базовим механізмом планування, контролю та прозорого використання ресурсів. У таких умовах ІТ-підрозділи органів публічної влади фактично переходять від виконання суто технічних функцій до участі у формуванні та реалізації управлінських рішень. Проте чинна нормативна модель їх адміністративно-правового статусу залишається орієнтованою на застарілу «сервісну» парадигму, що створює правовий розрив між фактичним функціональним навантаженням і юридично закріпленими повноваженнями.

Таким чином, уже на доктринальному рівні постає необхідність переосмислення адміністративно-правового статусу ІТ-підрозділів не як допоміжних структур, а як самостійних суб'єктів публічного управління у цифровій сфері. Це

переосмислення має стати теоретичною основою для подальшого аналізу нормативних змін, ролі інституту CDTO та феномену цифрового відновлення як нового правового режиму здійснення публічної влади.

Теоретичне обґрунтування необхідності трансформації адміністративно-правового статусу ІТ-підрозділів органів публічної влади знаходить своє підтвердження у поступових, хоча й непослідовних, змінах нормативно-правового регулювання сфери цифровізації державного управління. Водночас аналіз чинного законодавства свідчить про наявність суттєвого дисбалансу між задекларованими цілями цифрової трансформації та реальним правовим інструментарієм, яким наділені відповідні структурні підрозділи.

Ключовим нормативним актом, що започаткував інституційну перебудову системи цифрового управління в органах виконавчої влади, стала постанова Кабінету Міністрів України від 3 березня 2020 року № 194 «Деякі питання діяльності підрозділів з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації центральних та місцевих органів виконавчої влади та заступників керівників центральних органів виконавчої влади, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації». Саме цим актом було закладено правові основи формування спеціалізованих підрозділів з питань цифрового розвитку, а також введено інститут заступників керівників органів влади з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації (Chief Digital Transformation Officer, CDTO) [5].

Запровадження інституту CDTO мало на меті інституціоналізувати стратегічне управління цифровими процесами та подолати фрагментарність цифровізації, що тривалий час характеризувала діяльність органів публічної влади. Формально CDTO отримав статус заступника керівника органу, що дозволяло інтегрувати цифровий вимір у процес ухвалення управлінських рішень на найвищому адміністративному рівні. Таким чином, законодавець фактично визнав цифрову трансформацію окремим напрямом державної політики, який потребує спеціального управлінського суб'єкта.

Разом із тим детальний аналіз змісту постанови КМУ № 194 та підзаконних актів, ухвалених на її виконання, дозволяє констатувати, що реформа мала асиметричний характер. Якщо статус CDTO зазнав істотного підвищення, то адміністративно-правовий статус підпорядкованих йому ІТ-підрозділів у більшості випадків залишився практично незмінним. Переважна більшість типових положень про департаменти, управління та відділи з питань інформаційних технологій, продовжують діяти без урахування нових управлінських реалій. У таких положеннях основна увага, як правило, зосереджується на забезпеченні технічного функціонування інформаційних систем: супроводі офіційних вебсайтів, адмініструванні локальних мереж, забезпеченні антивірусного захисту, обслуговуванні комп'ютерної техніки. Натомість функції стратегічного планування цифрового розвитку, управління

даними, координації міжвідомчої цифрової взаємодії або контролю за цифровими ризиками або відсутні взагалі, або мають декларативний характер.

У результаті виникає парадоксальна ситуація: CDTO формально наділений повноваженнями з формування та реалізації цифрової політики органу, проте структурні підрозділи, які мають забезпечувати практичну реалізацію цієї політики, юридично залишаються в межах «сервісної» моделі діяльності. Такий розрив між управлінським рівнем і виконавською ланкою знижує ефективність цифрових реформ та ускладнює реалізацію масштабних міжвідомчих проєктів.

Особливо гостро ця проблема проявляється в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення, коли цифрові системи набувають статусу критично важливих елементів публічного управління. ІТ-підрозділи фактично залучаються до процесів, що мають безпосередні юридичні наслідки: адміністрування державних реєстрів, верифікація даних про пошкоджене майно, забезпечення доступу до інформації для міжнародних партнерів, захист інформаційних ресурсів від кібератак. Проте їх повноваження у цих сферах часто не мають належного нормативного закріплення.

З огляду на це можна стверджувати, що інститут CDTO без трансформації адміністративно-правового статусу ІТ-підрозділів залишається неповноцінним. CDTO у такій моделі вимушений діяти в умовах обмеженого інструментарію, покладаючись радше на управлінський авторитет, ніж на чітко визначені юридичні механізми впливу. Відтак постає об'єктивна потреба у перегляді підходів до нормативного визначення місця та ролі ІТ-підрозділів як ключових суб'єктів реалізації цифрової політики органів публічної влади. Саме у цьому контексті трансформація адміністративно-правового статусу ІТ-підрозділів має розглядатися не як технічне вдосконалення внутрішньої структури органу, а як елемент загальної інституційної реформи публічного управління, тісно пов'язаної з процесами цифрового та повоєнного відновлення України.

Повоєнне відновлення України за своїми масштабами, складністю та залученням міжнародних ресурсів не має історичних аналогів у вітчизняній практиці публічного управління. У цих умовах цифрові технології перестають бути допоміжним інструментом і перетворюються на системоутворюючий елемент управлінської діяльності. Саме тому в науковому та нормативному дискурсі поступово формується нове поняття «цифрове відновлення», яке потребує самостійного адміністративно-правового осмислення.

Традиційно категорія «відновлення» у праві асоціювалася переважно з господарсько-правовими, фінансовими або цивільно-правовими механізмами, спрямованими на відбудову зруйнованих об'єктів. Водночас сучасні умови збройної агресії та масових руйнувань обумовили необхідність переосмислення відновлення як комплексного управлінського процесу, що реалізується через цифрові платформи, реєстри та інформаційно-аналітичні системи. У цьому сенсі цифрове відновлення виступає не лише технологічною, а й публічно-правовою категорією.

На нашу думку, цифрове відновлення України доцільно визначати як особливий режим здійснення публічної влади, за якого ключові управлінські рішення щодо планування, реалізації та контролю процесів відбудови приймаються на основі цифрових даних, із використанням інтегрованих інформаційних систем та з дотриманням принципів прозорості, підзвітності та інтероперабельності. Такий підхід принципово відрізняється від класичної моделі адміністративного управління, що ґрунтувалася на паперових процедурах та фрагментарних інформаційних потоках.

Нормативною основою формування режиму цифрового відновлення стала постанова Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2022 року № 1286 «Про реалізацію експериментального проєкту із створення, впровадження та забезпечення функціонування Єдиної цифрової інтегрованої інформаційно-аналітичної системи управління процесом відбудови об'єктів нерухомого майна, будівництва та інфраструктури», якою було започатковано експериментальний проєкт зі створення та функціонування Єдиної цифрової інтегрованої інформаційно-аналітичної системи управління процесом відбудови об'єктів нерухомого майна, будівництва та інфраструктури [6].

Центральним елементом цього проєкту визначено платформу DREAM (Digital Restoration Ecosystem for Accountable Management). Запровадження платформи DREAM засвідчило перехід держави від фрагментарного збору інформації до централізованого цифрового управління процесами відновлення. У межах цієї системи акумулюються дані про пошкоджені та зруйновані об'єкти, проєкти відбудови, джерела фінансування, етапи реалізації та результати контролю. Таким чином, цифрова платформа фактично виконує функцію адміністративного ядра процесу відновлення. У правовому вимірі це означає, що інформація, яка обробляється в межах цифрових систем відновлення, набуває статусу юридично значущих даних. Внесення, зміна або верифікація таких даних безпосередньо впливає на ухвалення управлінських рішень, розподіл бюджетних коштів, отримання міжнародної допомоги та реалізацію прав громадян на компенсацію. Відповідно, суб'єкти, які забезпечують функціонування цих систем, перестають бути технічними операторами і набувають рис суб'єктів владних повноважень.

Саме в цьому контексті відбувається якісна трансформація адміністративно-правового статусу ІТ-підрозділів органів публічної влади. У межах цифрового відновлення вони фактично виконують функції: адміністраторів критично важливих державних інформаційних ресурсів; гарантів цілісності та достовірності даних про об'єкти відбудови; координаторів міжвідомчої цифрової взаємодії; суб'єктів попереднього контролю управлінських рішень, що реалізуються через цифрові платформи.

Таким чином, ІТ-підрозділ у системі цифрового відновлення трансформується з «підрозділу забезпечення» на інституційного посередника між правом, даними та управлінським рішенням. Його діяльність безпосередньо впливає на

реалізацію принципів належного врядування, зокрема прозорості, підзвітності та запобігання корупційним ризикам.

Окремої уваги заслуговує безпековий вимір цифрового відновлення. В умовах воєнного стану державні реєстри та платформи відбудови стають об'єктами підвищеної кібератаки, а їх компрометація може мати не лише фінансові, а й політико-правові наслідки. У зв'язку з цим ІТ-підрозділи фактично залучаються до реалізації завдань національної безпеки, що традиційно не входили до сфери їх адміністративної компетенції. Проте чинне законодавство не завжди забезпечує кореляцію між покладеною відповідальністю та обсягом наданих повноважень.

Варто також наголосити, що цифрове відновлення України відбувається в умовах активної міжнародної взаємодії. Дані, що формуються в системах на кшталт DREAM, використовуються міжнародними донорами, фінансовими організаціями та партнерами для оцінки ефективності використання коштів. Це означає, що ІТ-підрозділи органів публічної влади фактично забезпечують транскордонну довіру до держави, виступаючи гарантами прозорості та верифікованості інформації.

Отже, цифрове відновлення України слід розглядати не лише як технологічний процес, а як новий публічно-правовий режим, у межах якого змінюється зміст, обсяг та характер адміністративно-правового статусу ІТ-підрозділів. Саме цей режим обумовлює необхідність подальшого перегляду їх компетенцій, функціонального призначення та місця в системі публічного управління, що й зумовлює логіку подальшого дослідження.

Варто зазначити, що трансформація адміністративно-правового статусу ІТ-підрозділів органів публічної влади в умовах цифрового відновлення України не може розглядатися виключно у внутрішньодержавному вимірі. Вона безпосередньо детермінована євроінтеграційним курсом України та взятими на себе міжнародно-правовими зобов'язаннями щодо гармонізації національного законодавства з правом Європейського Союзу (EU *acquis*).

Цифрова трансформація публічного управління в ЄС розглядається не як технічна модернізація, а як складова функціонування єдиного цифрового ринку (Digital Single Market). Відповідно, участь України в програмах післявоєнного відновлення, фінансованих європейськими інституціями, об'єктивно вимагає приведення діяльності ІТ-підрозділів органів влади у відповідність до стандартів європейського цифрового врядування.

Особливий інтерес для України становить досвід Естонії, яка вважається однією з найбільш цифровізованих держав світу. Концепція «e-Estonia» базується на принциповій зміні ролі державних службовців та структурних ІТ-підрозділів. В естонській моделі ІТ-підрозділи кожного міністерства виконують функції архітекторів управлінських процесів, а не технічних операторів. Ключовим інституційним елементом цієї системи є платформа міжвідомчої взаємодії X-Road, яка забезпечує повну інтероперабельність

державних інформаційних систем. Функціонування X-Road стало можливим лише за умови наділення ІТ-підрозділів повноваженнями щодо: визначення стандартів обміну даними; контролю дотримання архітектурних вимог; забезпечення юридичної значущості електронної взаємодії [7]. Для України цей досвід є надзвичайно релевантним, оскільки національна система електронної взаємодії «Трембіта» та екосистема DREAM створювалися з урахуванням аналогічних принципів. Водночас відсутність чітко закріпленого адміністративно-правового статусу ІТ-підрозділів як суб'єктів управління цифровою архітектурою стримує повноцінну імплементацію цих підходів на практиці.

Гармонізація адміністративно-правового статусу ІТ-підрозділів органів публічної влади з вимогами ЄС здійснюється насамперед через імплементацію низки ключових нормативних актів.

По-перше, Регламент eIDAS встановлює єдині вимоги до електронної ідентифікації та довірчих послуг. У практичному вимірі це означає, що ІТ-підрозділи органів влади несуть відповідальність за коректну інтеграцію електронних підписів, печаток та часових міток у публічні інформаційні системи. Таким чином, вони фактично забезпечують юридичну силу електронних адміністративних процедур, що виходить далеко за межі технічної підтримки [8].

По-друге, Загальний регламент про захист даних (GDPR) істотно змінює підхід до обробки персональних даних у публічному секторі. Хоча формально функції Data Protection Officer (DPO) можуть бути покладені на окрему посадову особу, саме ІТ-підрозділи забезпечують практичну реалізацію принципів «privacy by design» та «privacy by default». Це перетворює їх на суб'єктів постійного правового комплаєнсу, відповідальних за дотримання стандартів захисту даних у цифрових процесах відновлення [9].

По-третє, ухвалений у 2024 році Interoperable Europe Act закріплює обов'язок держав-членів забезпечувати високий рівень інтероперабельності цифрових систем публічного сектору. Для України, яка інтегрується до європейських цифрових коридорів, це означає необхідність наділення ІТ-підрозділів повноваженнями з перевірки сумісності національних цифрових рішень із європейськими стандартами [10].

У цьому контексті адміністративно-правовий статус ІТ-підрозділів має включати функцію євроінтеграційного цифрового аудиту, що полягає у правовій та технічній оцінці цифрових проєктів з точки зору їх відповідності праву ЄС.

Крім того, особливого значення євроінтеграційний вимір трансформації статусу ІТ-підрозділів набуває у зв'язку з реалізацією Плану Ukraine Facility. Отримання фінансової допомоги в межах цього механізму безпосередньо пов'язане з виконанням структурних реформ, зокрема у сфері цифрового врядування та публічного адміністрування [11]. У цьому контексті ІТ-підрозділи органів публічної влади фактично стають інституційними гарантами довіри з боку міжнародних партнерів. Саме вони забезпечують прозорість цифрових

процедур, відстежуваність руху коштів та достовірність даних про об'єкти відновлення. Відповідно, їх адміністративно-правовий статус повинен відображати цю роль і передбачати відповідні управлінські та контрольні повноваження.

Таким чином, євроінтеграційний та міжнародний вимір трансформації адміністративно-правового статусу ІТ-підрозділів свідчить про формування нового типу суб'єкта публічного управління – носія цифрового суверенітету та інтероперабельності держави. Це об'єктивно зумовлює необхідність подальшого нормативного закріплення їх статусу як ключових центрів управління цифровими змінами у системі публічної влади України.

Висновки.

У статті обґрунтовано, що цифрове відновлення України зумовлює докорінну трансформацію адміністративно-правового статусу ІТ-підрозділів органів публічної влади, які поступово виходять за межі допоміжних структур та набувають ознак самостійних суб'єктів публічного управління. Цифровізація більше не може розглядатися як суто технічний процес, оскільки вона безпосередньо впливає на реалізацію публічних функцій, юридичну значущість адміністративних процедур та рівень довіри до державних інституцій.

Встановлено, що в умовах післявоєнного відновлення ІТ-підрозділи органів публічної влади виконують комплекс управлінських, координаційних і контрольних функцій, пов'язаних із проектуванням цифрових адміністративних процесів, забезпеченням інтероперабельності інформаційних систем, кіберстійкості та захисту даних. Це об'єктивно потребує переосмислення їх компетенцій, повноважень і відповідальності в межах адміністративного права, зокрема шляхом закріплення функцій цифрового управління, цифрового комплаєнсу та участі у формуванні публічної цифрової політики.

Доведено, що євроінтеграційний вектор розвитку України істотно впливає на формування нового адміністративно-правового статусу ІТ-підрозділів. Імплементация положень права Європейського Союзу у сфері електронної ідентифікації, захисту персональних даних та інтероперабельності цифрових систем фактично трансформує ІТ-підрозділи у ключових носіїв європейських стандартів цифрового врядування на національному рівні. У цьому контексті вони виступають інституційними посередниками між внутрішнім правопорядком і правом ЄС.

Обґрунтовано, що ефективність міжнародної фінансової допомоги та програм відновлення безпосередньо залежить від спроможності держави забезпечити прозорість, підзвітність і контрольованість цифрових процесів. ІТ-підрозділи органів публічної влади у цьому аспекті набувають статусу інституційних гарантів цифрової довіри, що вимагає нормативного закріплення їх ролі у механізмах цифрового моніторингу, аудиту та оцінки відповідності проєктів стандартам публічного управління.

Узагальнено, що подальший розвиток адміністративно-правового регулювання має бути спрямований на формування цілісної моделі правового статусу

ІТ-підрозділів органів публічної влади як центрів цифрової експертизи, управління та відповідальності. Така модель повинна поєднувати внутрішньодержавні завдання цифрового відновлення з євроінтеграційними зобов'язаннями України, забезпечуючи сталий розвиток публічного адміністрування в умовах цифрової трансформації.

Література:

1. Адміністративне право України. Академічний курс: Підруч.: У двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: В.Б. Авер'янов (голова). – К.: Видавництво «Юридична думка», 2004. – 583 с.
2. Битяк Ю.П., Гаращук В.М., Зуй В.В. та ін. Адміністративне право : навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти. – 6-те, допов. та перероб. – Харків : Право, 2021. – 196 с.
3. Коломоець Т.О. Адміністративне право України: Академічний курс: підручник. – К.: Юрінком Інтер, 2011. – 576 с.
4. Кузьменко О.В., Чорна В.Г. та ін. Адміністративне право України: підручник / за заг. ред. О.В. Кузьменко, В.Г. Чорної. – Київ: Юрінком Інтер, 2025. – 700 с.
5. Деякі питання діяльності підрозділів з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації центральних та місцевих органів виконавчої влади та заступників керівників центральних органів виконавчої влади, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 194. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/194-2020-%D0%BF#Text>
6. Про реалізацію експериментального проекту із створення, впровадження та забезпечення функціонування Єдиної цифрової інтегрованої інформаційно-аналітичної системи управління процесом відбудови об'єктів нерухомого майна, будівництва та інфраструктури: Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок від 15.11.2022 № 1286. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1286-2022-%D0%BF#Text>
7. Drechsler W. The Estonian E-State: The Case of a Small State's Technological Sovereignty. Information Polity. 2018. Vol. 23. No. 1. P. 17-29.
8. Regulation (EU) No 910/2014 of the European Parliament and of the Council of 23 July 2014 on electronic identification and trust services for electronic transactions in the internal market and repealing Directive 1999/93/EC. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2014/910/oj/eng>
9. Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, and repealing Directive 95/46/EC (General Data Protection Regulation) (Text with EEA relevance). URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj/eng>
10. Regulation (EU) 2024/903 of the European Parliament and of the Council of 13 March 2024 laying down measures for a high level of public sector interoperability across the Union (Interoperable Europe Act). URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/903/oj/eng>
11. Про схвалення Плану України: розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.03.2024 № 244-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-skhvalennia-planu-t180324>

References:

1. Averianov, V. B. (Ed.). (2004). *Administrativne pravo Ukrainy. Akademichnyi kurs*. Vol. 1: *Zahalna chastyna* [Administrative Law of Ukraine. Academic Course. Vol. 1: General Part]. Kyiv: Yurydychna dumka. [In Ukrainian].
2. Bytiak, Yu. P., Harashchuk, V. M., & Zui, V. V. et al. (2021). *Administrativne pravo* [Administrative Law] (6th ed., revised and expanded). Kharkiv: Pravo. [In Ukrainian].

3. Kolomoiets, T. O. (2011). *Administrativne pravo Ukrainy. Akademichniy kurs* [Administrative Law of Ukraine. Academic Course]. Kyiv: Yurinkom Inter. [In Ukrainian].
4. Kuzmenko, O. V., & Chorna, V. H. (Eds.). (2025). *Administrativne pravo Ukrainy* [Administrative Law of Ukraine]. Kyiv: Yurinkom Inter. [In Ukrainian].
5. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2020). Resolution No. 194 of 3 March 2020 “On Certain Issues of Activities of Units for Digital Development, Digital Transformation and Digitalization of Central and Local Executive Authorities”. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua> [In Ukrainian].
6. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2022). Resolution No. 1286 of 15 November 2022 “On the Implementation of an Experimental Project for the Creation, Implementation and Operation of the Unified Digital Integrated Information and Analytical System for Managing the Reconstruction of Real Estate, Construction and Infrastructure Facilities”. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua> [In Ukrainian].
7. Drechsler, W. (2018). The Estonian E-State: The case of a small state’s technological sovereignty. *Information Polity*, 23(1), 17–29.
8. European Parliament & Council of the European Union. (2014). Regulation (EU) No 910/2014 of 23 July 2014 on electronic identification and trust services for electronic transactions in the internal market (eIDAS Regulation). Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu>
9. European Parliament & Council of the European Union. (2016). Regulation (EU) 2016/679 of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data (General Data Protection Regulation). Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu>
10. European Parliament & Council of the European Union. (2024). Regulation (EU) 2024/903 of 13 March 2024 laying down measures for a high level of public sector interoperability across the Union (Interoperable Europe Act). Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu>
11. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2024). Order No. 244-r of 18 March 2024 “On the Approval of the Ukraine Plan”. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua> [In Ukrainian].